

Tromsø, 02.03.2023

Miljødirektoratet

Klage – Pålegg om å gjennomføre tiltak for å rydde opp i forurenset grunn på det nedlagte brannøvingsfeltet ved Svalbard Lufthavn, Longyear – saksnr. 2016/2359

Naturvernforbundet påklager vedtaket

Naturvernforbundet i Troms v/ styret påklager med dette Miljødirektoratets vedtak av 7.2.2023 om pålegg om å gjennomføre tiltak for å rydde opp i forurenset grunn på det nedlagte brannøvingsfeltet ved Svalbard lufthavn.

Naturvernforbundet har rettslig klageinteresse

Det kan innledningsvis nevnes at Høyesterett allerede i Rt. 1980 s. 569 (Alta-kjennelsen) fant at Naturvernforbundet kan opptre som klagepart dersom det gjøres gjeldende at et vedtak må kjennes ugyldig, fordi det foreligger brudd på saksbehandlingsregler eller andre rettsregler som har betydning i forhold til naturverninteresser. Denne sak har etter Naturvernforbundets syn helt klart naturverninteresser, og dette vil utdypes nærmere i vår videre klagebegrunnelse.

Naturvernforbundets begrunnelse for klage

For det første vil vi berømme Miljødirektoratet for å faktisk pålegge Svalbard Lufthavn å gjennomføre tiltak for å rydde opp i forurenset grunn på det nedlagte brannøvingsfeltet ved Svalbard lufthavn, og vi påklager av den grunn ikke selve pålegget, men kun innholdet i pålegget.

Naturvernforbundet mener imidlertid at som minimum må det settes krav til opprydning av PFOS til dagens normverdi på 100 µg/kg. Vi stiller oss utenforstående til at Miljødirektoratet har stilt et krav på opprydning til kun å fjerne forurensning ned til 150 µg/kg. Etter vårt syn kan det tyde på at Miljødirektoratet har gitt kostnadsspørsmål i denne saken forrang foran miljøhensyn.

Det er uforståelig for Naturvernforbundet at Miljødirektoratet ikke i det minste stiller krav om opprydning i tråd med dagens krav til normverdi på 100 µg/kg. Sett i lys av at Miljødirektoratet selv har foreslått en ny normgrense på 2 mikrogram/kg for PFOS, forstår vi ikke hvorfor det skal være så mye høyere akseptgrense/tiltaksgrense grense på Svalbard. Videre har Norge akkurat foreslått et forbud av miljøgiften PFAS i EU: [https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/norge-foeslar-forbud-av-miljogiften-pfas/id2962234/](https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/norge-foreslar-forbud-av-miljogiften-pfas/id2962234/). Miljødirektoratet har selv i pålegget vist til at Svalbard er særlig sårbar for PFAS-forurensning. Det hitsettes fra Miljødirektoratets pålegg:

Svalbard er spesielt sårbar for PFAS-forurensning

Miljødirektoratet mener at man på Svalbard ikke kun kan se på årlig spredning og sammenlikne dette med årlig spredning fra lokaliteter på fastlandet, men vurdere det sammen med total belastning av PFAS på Svalbard. Flere PFAS transporteres over store geografiske avstander med luft- og havstrømmer, og påvises i Arktis. I isbjørn, fjellrev og polarmåke er det påvist høye nivåer av PFAS da disse dyrene befinner seg høyt i næringskjeden. Avinor bør derfor, i vurderingen av spredning og risiko, ta ekstra hensyn til total belastning på Svalbard og Svalbards sårbare natur.

Naturvernforbundet ber innstendig Miljødirektoratet om å lytte til Sysselmannen på Svalbard, som har grunnleggende kjennskap til miljøet på Svalbard og dets sårbarhet. I sin merknad til pålegget har Sysselmannen vist til (gjengitt av Miljødirektoratet i pålegget):

SMS skriver i sine innspill at de er undrende til hvorfor hestegården ikke har blitt kartlagt, og mener beregningen for risikoen for human eksponering i tiltaksplanen er mangelfull.

SMS skriver at miljømålene for opprydningen bør kvantifiseres utover at tiltakene skal betydelig redusere spredningen av PFAS slik at områdene nedstrøms forringes, og at det bør settes et mål for hvor mye spredningen skal reduseres. Tiltaksplanen beskriver at det ikke skal være risiko for menneskelig helse ved fremtidig opphold på brannøvingsfeltet slik området brukes i dag, eller ved fremtidig bruk som industriareal. Sysselmesteren opplyser om at området hvor brannøvingsfeltet ligger er regulert som friluftsområde.

SMS viser til de høye miljømålene for Svalbard, og at miljøhensyn skal veie tyngst ved konflikt mellom miljø og andre hensyn. De mener derfor at kost/nytte-perspektivet i saken bør komme i andre rekke opp mot fremtidige miljømessige utfordringer. SMS mener at man som minimum bør sette krav til opprydning av PFOS til dagens normverdi på 100 µg/kg. De mener det er sannsynlig at grunnen inneholder også andre PFAS-forbindelser enn det er analysert for, at man bør være føre var og sette en streng grense for opprydning.

(...)

SMS viser til at det i området rundt Svalbard Lufthavn er funnet den sjeldne arten polarsjampinjong, og også arten sibirstarr.

Naturvernforbundet er i denne sak enig i Sysselmannens vurdering. I det aktuelle området er det bl.a. funn av sjelden arter som polarsjampinjong og sibirstarr. Samtidig som det generelt er høye miljømål for Svalbard, på bakgrunn av dens særlige sårbare natur. Vi er enig i Sysselmannens anførsel om at de høye miljømålene for Svalbard, og at miljøhensyn skal veie tyngst ved konflikt mellom miljø og andre hensyn. De mener derfor at kost/nytte-perspektivet i saken bør komme i andre rekke opp mot fremtidige miljømessige utfordringer. Videre har Sysselmannen også stilt spørsmål ved hvorfor hestegården ikke er kartlagt.

I den aktuelle sak er vi av den oppfatning at Miljødirektoratet har gitt de økonomiske hensynene forrang fremfor de høye miljømålene på Svalbard. Av den grunn ber vi Miljødirektoratet skjerpe sitt pålegg i tråd med dagens krav til normverdi på 100 µg/kg, av hensyn til de høye miljømål på Svalbard og særlig også av hensyn til sjelden arter som er kartlagt i området, herunder polarsjampinjong og sibirstarr.

Med vennlig hilsen

Naturvernforbundet i Troms v/ styret